

Nota onderhoud kapitaalgoederen provincie Drenthe 2024

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 22 oktober 2024, kenmerk 43/5.5/2024001499;

BESLUITEN:

de Nota onderhoud kapitaalgoederen provincie Drenthe 2024 vast te stellen.

Inleiding

De voorliggende Nota kapitaalgoederen 2024 is de eerste van de provincie Drenthe.

Deze nota presenteert een beschrijving voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Voorbeelden van kapitaalgoederen zijn onder andere wegen, gemalen, bomen, lichtmasten, bruggen, tunnels, gebouwen, kabels, leidingen, (afval)waterzuiveringsinstallaties en vaarwegen. Het zijn objecten in de openbare ruimte.

De kapitaalgoederen dragen bij aan de maatschappelijke activiteiten binnen de provincie. De provincie is eigenaar en heeft het beheer over onder andere provinciale wegen, vaarwegen, fietspaden, bruggen, sluizen, viaducten en gebouwen in eigendom en heeft voor deze kapitaalgoederen de wettelijke zorgplicht.

Het primaire doel is het maximaliseren van de functionaliteit van elk kapitaalgoed, door middel van strategische planning en het gebruik van technologische innovatie. Hiermee bedoelen wij het verlengen van de levensduur en verzekeren van een veilige toegankelijkheid voor de gebruikers.

We streven de meest positieve milieu-, maatschappelijke en economische effecten na gedurende de levensloop van de producten, diensten en werken die wij inkopen.

Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap en inkopen (MVOI) betekent dat wij naast de prijs van producten, diensten of werken ook letten op de effecten van de inkoop op milieu en sociale aspecten. Bij de uitvoering van MVOI hebben wij het over maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap, omdat betrokkenheid van de hele organisatie nodig is voor een succesvolle uitvoering.

In het licht hiervan zal er de komende jaren gezocht moeten worden naar slimme oplossingen en een manier van werken waarbij wij het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen (meer) in samenhang moeten bekijken.

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn onder andere de kapitaalgoederen; gebouwen, wegen, water en groen opgenomen. Dit is uitgewerkt in de nota Investeren, activeren, waarderen en afschrijven 2024. In deze nota zijn de spelregels opgenomen waaraan moet worden voldaan bij investeringen, meerjarig onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Kaders van deze nota

Het in stand houden van de provinciale kapitaalgoederen is een wettelijke taak van de provincie (zie hoofdstuk wet- en regelgeving). Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) stelt (artikel 9, lid c) dat in de begroting een paragraaf moet worden opgenomen met betrekking tot de kapitaalgoederen. Hierin moet zijn opgenomen (artikel 12, lid 2); het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting. Het doel is dat hiermee kapitaalvernietiging en achterstallig onderhoud wordt voorkomen. Er wordt niet specifiek ingegaan op het beheer en onderhoud van de individuele assets en de onderhoudsplanung. Deze zijn weergegeven in de beleidsplannen die per kapitaalgoed zijn opgesteld.

De Commissie BBV adviseert Provinciale Staten eenmaal in de vier jaar een Nota kapitaalgoederen vast te stellen. Zoals hierboven is aangegeven is dit de eerste Nota Kapitaalgoederen van de provincie Drenthe. De actualisatie van deze nota zal dus plaatsvinden in 2028, voor de periode 2029-2033.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'Samen bouwen we Drenthe! 2023-2027' is de onderstaande visie en grondhouding opgenomen in het hoofdstuk 'Mobiliteit en bereikbaarheid':

- iedereen kan van A naar B reizen. De bereikbaarheid van stad en platteland is goed geregeld, net als de onderlinge verbinding van (kleine) kernen;
- het huidige niveau van bereikbaarheid en de kwaliteit van onze infrastructuur blijft op peil;
- openbaar en publiek vervoer is voor iedereen toegankelijk en bereikbaar. Als voorzieningen verdwijnen, zorgen we voor gelijkwaardige alternatieven.

Kijkend naar de accenten uit het coalitieakkoord hebben, naast de voorzieningen zoals het spoor, bus en vliegveld, met name de fietspaden en wegen en vaarwegen betrekking op deze nota. Om de ambities uit het coalitieakkoord te kunnen realiseren, is een goede infrastructuur nodig die op het gewenste niveau wordt beheerd en onderhouden.

Het provinciale vastgoed is geen doel op zich, maar is nodig voor de provinciale bedrijfsvoering en kan een bijdrage leveren aan het behalen van de beleidsdoelstellingen.

Bevoegdheid Provinciale Staten vs. Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten stellen de Nota Kapitaalgoederen vast. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd tot het vaststellen en uitvoeren van de meerjarenonderhoudsplannen binnen de kaders die in deze nota zijn opgenomen. Gedeputeerde Staten leggen verantwoording af aan Provinciale Staten in de paragraaf Kapitaalgoederen in de jaarstukken.

Opbouw van deze nota

In deze nota wordt ingegaan op de kapitaalgoederen waarvan de provincie Drenthe verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Onder het kopje ‘Kapitaalgoederen’ wordt ingegaan op de uitgangspunten van het beheer en onderhoud. Onder het hoofdstuk ‘Areaal’ wordt per kapitaalgoed het areaal, dat in bezit is van de provincie, weergegeven. Verder wordt er ingegaan op de soorten van onderhoud, de wet- en regelgeving en de bronnen die zijn gebruikt bij het tot stand komen van deze nota.

Uitgezonderd in deze nota

Glasvezel

De provincie heeft een netwerk van glasvezel in eigendom voor de bediening van bruggen en sluizen. Dit glasvezelnetwerk is geen separaat onderdeel van deze nota, omdat dit is gekoppeld aan de aanwezige assets.

Nota Grondbeleid

Het provinciale grondbeleid is vastgelegd in de nota grondbeleid die op 3 april 2024 door Provinciale Staten is vastgesteld. Provinciaal grondbeleid voorziet in een samenhangend stelsel van afspraken en acties met betrekking tot planvorming, verwerving, vervreemding (verkoop), financiering, beheer en toedeling van grond en gebouwen en de transparante informatieverstrekking daarover. Vanuit de inhoudelijke beleidsdoelen bepalen wij of en in welke mate de inzet van grondbeleid, strategieën en instrumenten bijdragen aan de realisatie van de gewenste doelen. Op basis van die analyse maken we concrete keuzes voor de toepassing van het beschikbare instrumentarium.

De uitwerking van het provinciale grondbeleid heeft momenteel in hoofdlijnen betrekking op het Landelijk Gebied. In het landelijk gebied is een voorraad grond en gebouwen voor de realisatie van doelen in het landelijke gebied. Deze voorraad heeft een revoluerend karakter; de grond en gebouwen worden ingezet in gebiedsprocessen en zijn gemiddeld drie tot vier jaar in bezit van de provincie.

Begrippenlijst

Areaal	Het aantal, m2, hectare, stuks of kilometers van de assets binnen een kapitaalgoed
Asset	Een onderdeel binnen een bepaald kapitaalgoed
Assetmanagement	Beheer en onderhoud kapitaalgoederen
Investeringskrediet	Middelen die worden verwerkt op de balans en door Provinciale Staten beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van een project of aanschaf van duurzame middelen die volgens de voorschriften moeten worden geactiveerd
Kapitaallasten	Dit is de rente en afschrijving die in de exploitatie van de provincie wordt opgenomen ter dekking van het investeringskrediet (de rentecomponent is voor de provincie Drenthe nu niet actueel).
Onderhoud	Dit is het onderhoud dat periodiek plaatsvindt voor het in stand houden van het kapitaalgoed. Voor het onderhoud is jaarlijks een gelijkblijvend budget opgenomen in de begroting. Het doel is om fluctuaties over de jaren heen, te egaliseren in de daarvoor bestemde reserve of voorziening.

Onderhoudsplannen	In de onderhoudsplannen worden de kapitaalgoederen voorzien van een meerjaren onderhoudsplanning. De onderhoudsplanning wordt financieel vertaald in de exploitatie en de voorziening. Onderhoudsplannen worden periodiek geüpdatet.
Voorziening onderhoud	Een voorziening is onderbouwd met een meerjaren onderhoudsplanning. Deze planning laat zien dat de voorziening voldoende buffer heeft om het onderhoud op korte en langere termijn te dekken. De voorziening wordt gevoed door een jaarlijks (gelijkblijvende) storting in de begroting en de 'plussen' en 'minnen' in de exploitatie over een boekjaar.

Assetmanagement

Assetmanagement is een andere benaming voor het beheer en onderhouden van de kapitaalgoederen. Binnen de kaders van het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen, zijn een aantal doelen gesteld. Uiteraard is het belangrijk om binnen de onderstaande doelen te handelen als een betrouwbare overheid en dat er verantwoord wordt omgegaan met gemeenschapsgeld. De uitwerking voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is vertaald in de onderhoudsplannen van de individuele kapitaalgoederen.

Bereikbaarheid

Hieronder verstaan wij dat de wegen en vaarwegen beschikbaar zijn voor de gebruikers en dat (verkeers)hinder tijdens het regulier gebruik zoveel mogelijk wordt beperkt.

Veiligheid

Hieronder verstaan wij dat er geen onaanvaardbare risico's zijn op letsel en schade voor de gebruikers. Dat geldt bijvoorbeeld voor een veilige weginrichting, de afhandeling van schades, maar ook een veilig gebruik van de provinciale gebouwen. De technische kwaliteit van de infrastructuur geeft aan of deze nog veilig kan worden gebruikt gedurende de resterende (economische) levensduur. Om de veiligheid te kunnen waarborgen vindt er periodiek een schouw plaats om de kwaliteit en status van de kapitaalgoederen in beeld te brengen. De kwaliteit van de infrastructuur en gebouwen wordt onder andere beïnvloed door de gebruikersintensiteit en de weersomstandigheden en heeft daarom invloed op het uit te voeren onderhoud.

Omgevingskwaliteit

Onder omgevingskwaliteit verstaan wij dat de infrastructuur zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt voor de omwonenden, bedrijven, etc. en, waar mogelijk, een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de (leef)omgeving. Hier moet dan worden gedacht aan bijvoorbeeld de ruimtelijke kwaliteit, de energietransitie, biodiversiteit, geluid, licht en lucht.

Duurzaamheid

De provincie wil klimaatneutraal zijn bij het beheer en onderhoud van infrastructuur. Dit betekent dat we streven naar zo min mogelijk CO₂-uitstoot door opdrachtnemers en ketenpartners. Daarnaast zetten wij ons binnen het Schone Lucht Akkoord in voor het permanent verbeteren van de luchtkwaliteit en voor gezondheidswinst. Kortom, duurzaamheid speelt een cruciale rol in het beheer en onderhoud van provinciale kapitaalgoederen. Het streven is om efficiënt, veilig en milieubewust te handelen, met oog voor de belangen van alle weggebruikers en de omgeving.

Ambitiweb

Het Drents Ambitiweb is een domein overstijgend instrument en heeft tot doel om een integrale aanpak van projecten met betrekking tot duurzaamheid te realiseren en biedt de kans om samenhangende thema's met elkaar te verbinden. Tot de investeringen behoren niet alleen de aanlegkosten, maar alle kosten gedurende de hele levenscyclus.

Voor een goede afweging van kosten en baten is het nodig de kosten gedurende de gehele levenscyclus in beschouwing te nemen. Een prognose van de "Life Cycle Costs" (LCC) van de ontwerpvarianten kan worden bepaald voor de levensduur van een project. Een investering kan in aanleg (duurdere materialen, ander ontwerp) duurder zijn maar kan over de gehele levensduur goedkoper zijn door lagere beheer en onderhoudskosten of waarde behoud en hergebruik van circulaire materialen voor een volgende levenscyclus.

"Koppelkansen/verduurzaming" in de integrale begroting van de provincie benutten in investeringen. Flexibiliteit over implementatie van ontwikkelingen die nu nog niet bekend zijn, omdat technische innovaties of marktontwikkelingen soms snel gaan.

Digitalisering: De Ruggengraat van de Moderne Samenleving

Digitalisering is onmisbaar geworden in onze samenleving. Van het op afstand bedienen van bruggen en verkeersregelinstallaties tot het uitlezen van laadpalen voor elektrische voertuigen: digitale technologieën zijn verweven met vrijwel elk aspect van onze infrastructuur. Deze digitale infrastructuur vereist een nauwe samenwerking met partners zoals netwerkbeheerders, en stelt ons tegelijkertijd voor uitdagingen op het gebied van cybersecurity, zoals de bescherming tegen externe dreigingen. Binnen de nieuwe wetgeving, worden deze uitdagingen en samenwerkingen nader gereguleerd en gestimuleerd.

Kapitaalgoederen

In deze nota wordt niet inhoudelijk ingegaan op de wijze van het beheer en onderhoud van de diverse kapitaalgoederen. Voor de individuele kapitaalgoederen zijn beleids- en beheersplannen opgesteld. In de beleidsplannen wordt ingegaan op de staat van het onderhoud, de planning van het beheer en onderhoud en de wijze van financieren.

Uitgangspunten beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen wordt gedaan op basis van de wettelijke kaders. De provincie heeft hier de volgende uitgangspunten aan gekoppeld:

Kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud van het provinciaal areaal wordt doelmatig onderhouden, waarbij het uitgangspunt is dat het asset toegankelijk is, op een veilige wijze gebruikt kan worden en dat kapitaalverlies nietig door achterstallig onderhoud wordt voorkomen.

Gedeputeerde Staten werken in de meerjarenonderhoudsplannen de uitgangspunten concreet uit en stellen indicatoren vast die inzicht geven in de ontwikkeling van het kwaliteitsniveau en de beschikbaarheid van het areaal. In de programmabegroting en jaarrekening, paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen, wordt hierover gerapporteerd.

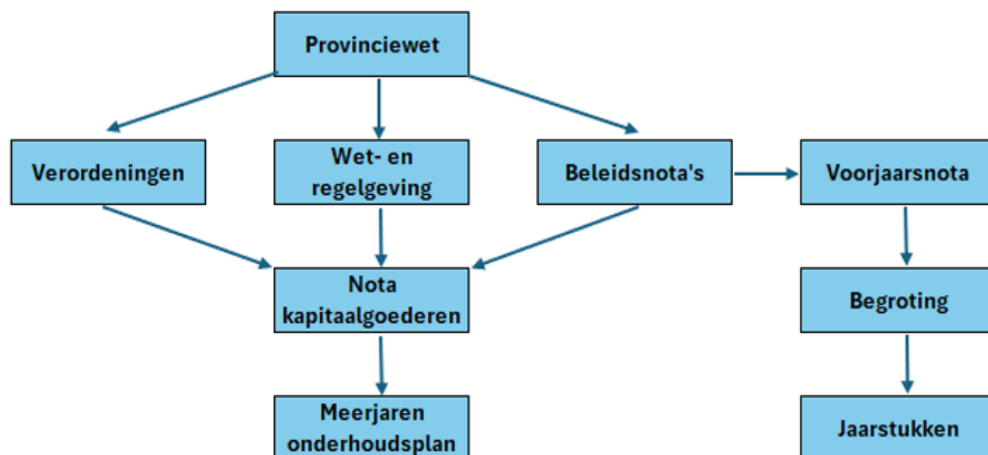
(Meerjaren)onderhoudsprogramma

Alle kapitaalgoederen zijn vastgelegd in een (meerjaren)onderhoudsprogramma. Op basis hiervan kan de jaarlijkse dekking en financieringsbehoefte worden vastgesteld. Het doel is om een jaarlijks gelijkblijvend budget op te nemen in de begroting (exclusief inflatiecorrectie). Fluctuaties moeten worden geëgaliseerd in een nieuw te vormen voorziening Onderhoud kapitaalgoederen. Momenteel is er een voorziening voor het onderhoud van het vastgoed. Er is (nog) geen voorziening Onderhoud kapitaalgoederen.

Vanuit de provinciewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten dient de begroting structureel en reëel in evenwicht te zijn, waarbij ramingen en dus ook die voor onderhoud reëel opgenomen dienen te worden.

Bij onderhoudsachterstanden dienen er voorzieningen opgenomen te worden. Wanneer de provincie een onderhoudsvoorziening opneemt op de balans is een beheersplan, met daarin de meerjarenonderhoudsplanning, verplicht. Conform de BBV moeten de onderhoudsplannen elke vijf jaar worden geactualiseerd.

In onderstaand schema is de plaats van de Nota Kapitaalgoederen geduid, in samenhang met de overige wettelijke en provinciale kaders.

Kaders voor de meerjarenonderhoudsplannen

In de meerjarenonderhoudsplannen moet worden uitgewerkt hoe het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen wordt vormgegeven en de budgetten die hiermee zijn gemoeid. De kaders zorgen voor een systematische aanpak en een duidelijke verantwoording van de kosten, risico's en prestaties. Concreet houdt dit in dat er in de meerjarenonderhoudsplannen wordt ingegaan op:

1. inventarisatie van kapitaalgoederen: Een gedetailleerde lijst van alle assets binnen het kapitaalgoed;
2. conditiemeting en inspectie: op welke wijze wordt het niveau van de assets vastgesteld om de huidige staat van de kapitaalgoederen te beoordelen en eventuele gebreken of onderhoudsbehoeften vast te stellen;
3. onderhoudsstrategie: Een plan voor preventief en correctief onderhoud, inclusief frequentie en type onderhoudswerkzaamheden;
4. financiële planning: Een overzicht van de kosten voor het onderhoud over meerdere jaren, inclusief budgettering, financieringsbronnen, kostenstijging door areaaluitbreiding en indexatie;
5. prioritering en planning: Criteria voor het prioriteren van onderhoudswerkzaamheden op basis van urgentie, impact en beschikbare middelen;
6. risicomanagement: Identificatie en beheersing van risico's die de staat van de kapitaalgoederen kunnen beïnvloeden, zoals bijvoorbeeld gebruik, weersomstandigheden, etc.;
7. duurzaamheid, milieu en circulariteit: Overwegingen voor duurzaam onderhoud en milieuvriendelijke praktijken en het gebruik van circulaire materialen (Ambitiweb);
8. omgevingsvisie: Houd bij het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen rekening met toekomstige infrastructurele projecten, de leefbaarheid van de omgeving, de participatie van de betrokkenen en de innovatieve en technologische ontwikkelingen;
9. levenscyclusbenadering: neem in de planning mee de gehele levensduur van de kapitaalgoederen, zodat onderhoud op het juiste moment plaatsvindt;
10. wet- en regelgeving: Naleving van relevante wet- en regelgeving, zoals veiligheidsnormen en milieuvoorschriften;
11. communicatie en rapportage: Mechanismen voor het rapporteren van de voortgang en resultaten van het onderhoud aan belanghebbenden;
12. evaluatie en bijstelling: Regelmatige evaluatie van het MJOP en aanpassingen op basis van nieuwe informatie of veranderende omstandigheden.

Budget stijgt of daalt mee met areaal

In de meerjarenonderhoudsplannen moet rekening worden gehouden met de mutaties in het areaal. Wanneer het areaal van de provincie groter wordt of afneemt, zal het budget mee moeten bewegen. Bij een areaaluitbreiding zal er dus extra budget aan de begroting moeten worden toegevoegd. Wanneer er een kapitaalgoed wordt afgestoten of wordt overgedragen, zal het beschikbare budget naar beneden kunnen worden bijgesteld. Voorstellen hierover zullen worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Indexatie

De budgetten voor het beheer en onderhoud moeten (jaarlijks) worden geïndexeerd en verwerkt in de begroting. Het beschikbare budget stijgt mee met de stijgende kosten, zodat er geen achterstallig onderhoud, en dus 'kapitaalvernietiging', plaatsvindt. Omdat er gewerkt moet worden met een voorziening dienen de budgetten worden geïndexeerd. Zonder indexatie kan er op termijn minder onderhoud plaatsvinden binnen het beschikbare budget. Voor de indexatie wordt gebruikt gemaakt van de index voor de GWW-sector (Grond, Weg- en, Waterbouw). In de meerjarenonderhoudsplannen moeten de kosten, en dus het benodigde budget, meebewegen met de verwachte indexatie gedurende de looptijd van de meerjarenonderhoudsplannen. Voorwaarde is dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Voorziening

De egalisatievoorziening voor het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen hebben een lange doorlooptijd. Op basis van de assets in het beheersysteem moet een voorziening minimaal twintig jaar vooruit worden opgemaakt. Dit houdt in dat de voorziening voldoende moet worden gevoed om het beheer en onderhoud voor deze periode uit te kunnen voeren, zonder dat de voorziening in enig jaar een 'negatief' saldo krijgt. De mutaties in een voorziening wordt gedaan door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie. Daarnaast worden de saldi van het reguliere exploitatiebudget, door bijvoorbeeld uitgesteld onderhoud, geëgaliseerd in de voorziening. Bij de jaarrekening wordt de voorziening opnieuw berekend of de voorziening dekkend is voor het meerjarenonderhoudsplan. Eventuele bijsturing vindt plaats via de reguliere Planning & Control cyclus.

Areaal

De maatschappelijke waarde van de kapitaalgoederen wordt sober, duurzaam en doelmatig op peil gehouden tegen aanvaardbare kosten, te beoordelen door Provinciale Staten. In de onderstaande tabel is de omvang van de kapitaalgoederen van de provincie per asset weergegeven:

Asset	aantal	eenheid	Asset	aantal	eenheid
Verhardingen			Vaarwegen		

Wegen	525	km	Vaarwegen	177	km
Fietspaden	248	km	Beschoeiing	340	km
Geleiderails	84	km	Voorz. Dieversluis	1	stuks
(CT) Kunstwerken			Groen		
Vaste bruggen	68	stuks	Bermen	741	ha
Beweegbare bruggen	45	stuks	Bomen	27.292	stuks
Onderdoorgangen	30	stuks	Faunarasters	64	km
Viaducten	49	stuks	Faunapassages	118	stuks
Afstandsbedieningsposten	3	stuks	Struweel	29,6	ha
Sluizen	21	stuks			
Gemalen	1	stuks	Openbare verlichting		
Geluidsschermen	1	km	Lichtmasten	3.491	stuks
Duikers	3.340	stuks			
Ecoducten	1	stuks	Gebouwen		
			Provinciehuis	1	stuks
Verkeer			Drents Museum	1	stuks
Verkeersregelininstallaties	11	stuks	Depot Drents Museum	1	stuks
Meetpunten gemotoriseerd verkeer	201	stuks	Huize Tetrode	1	stuks
Mobiele radarkastjes en smileyborden	16	stuks	Steunpunten	5	stuks
Meetpunten gladheidsbestrijding	8	locaties	Health Hub Roden	1	stuks
Installaties gladheidsbestrijding	3	locaties	Gieten Kiosk (P+R/Busstation)	1	stuks
Informatieborden (DRIS)	33	stuks			
			Wagenpark		
Wegmeubilair			Auto's	20	stuks
Verkeersborden	5.726	stuks			
Abri	95	stuks			
Fietsenstalling	5	stuks			
Bewegwijzering	1.051	stuks			
Carpoolpleinen	50	stuks			

De omvang van de in de hierboven opgenomen kapitaalgoederen is de peildatum 1 september 2024 aangehouden.

Assets

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven is het beheer en onderhoud van de infrastructuur afhankelijk van de bereikbaarheid, veiligheid en de omgevingskwaliteit. Voor een adequaat en doelmatig beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen, is het daarom noodzakelijk dat de ontwikkelingen op dit gebied worden gemonitord. Onderstaand worden per asset de uitgangspunten en de ontwikkelingen weergegeven.

Verhardingen

Onder verhardingen vallen de wegen en omvatten de rijbaan, parallelwegen en fietspaden. De rijbaan is waar voertuigen rijden, terwijl parallelwegen vaak naast de hoofdrijbaan liggen. De fietspaden zijn specifiek bedoeld voor fietsers en bevorderen veilig fietsverkeer. Zij kunnen naast de weg liggen of aparte doorfietsroutes zijn. De verharding wordt op dusdanige wijze onderhouden dat het kwaliteitsniveau van het wegennet voldoende (basisniveau) is. Dit is vastgelegd in het beleidskader beheer en onderhoud Wegen en Vaarwegen.

Civiel Technische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken zijn essentieel voor onze woonomgeving en de infrastructuur. Zij omvatten verschillende bouwwerken die van groot belang zijn voor de economie, veiligheid en het welzijn van bewoners en gebruikers van openbaar gebied. De provincie Drenthe heeft een aantal civiel technische kunstwerken in haar beheer en onderhoud:

- bruggen (inclusief geleidewerken); bruggen verbinden wegen en paden over waterwegen, of andere obstakels;
- sluizen (inclusief geleidewerken); ze maken het mogelijk om schepen te laten passeren tussen verschillende waterpeilgebieden. Sommige sluizen hebben ook een spuifunctie en worden na werktijd door waterschappen indirect bestuurd, deze sluizen hebben een belangrijke functie in geval van hoog water;
- tunnels; tunnels zijn ondergrondse doorgangen voor wegverkeer, treinen of voetgangers;
- steigers; steigers zijn constructies die uitsteken in het water en worden gebruikt voor aanlegplaat-sen, laad- en losactiviteiten, of recreatie;
- kademuren; kademuren zijn verdedigingsmuren langs waterkanten, zoals rivieren of havens. Zij voorkomen erosie en bieden ondersteuning aan aangrenzende grond;
- damwanden; damwanden zijn verticale constructies die in de grond worden geplaatst om water of grond tegen te houden. Ze worden vaak gebruikt bij waterkeringen en bouwprojecten;
- ecoducten;
- faunavoorzieningen (tunnels en rasters).

Een goed beheer, regelmatige controles en onderhoud van deze kunstwerken is cruciaal om de kwaliteit en veiligheid zoveel als mogelijk te waarborgen en om hiermee zoveel mogelijk aansprakelijkheidskwesties te voorkomen. Regelmatige inspecties, risicogericht onderhoud en archivering van gegevens zijn essentieel om de constructieve veiligheid te waarborgen.

Het uitgangspunt is om de (civiel Technische) Kunstwerken in goede staat te houden. Dat wil zeggen functioneel, veilig en schoon. Verder worden er specifiek gerichte inspecties uitgevoerd op basis van een eigen werkbaar model en in samenwerking met de provincie Groningen. Elektrotechnische installaties worden geïnspecteerd door een NEN 3140 keuring en is een wettelijke verplichting.

Verkeer

Het beheer voor de verkeer gerelateerde bezittingen is de voornaamste doelstelling het veilig gebruik en technisch goed werkende installaties.

Gladheidsbestrijding

De assets voor de gladheidsbestrijding zijn een gladheidmeldsysteem en installaties op het steunpunt. Het gladheidmeldsysteem bestaat uit sensoren en voorzien de wegbeheerder en de meteoroloog van informatie. De installaties op het steunpunt hebben betrekking op de opslag- en vulinstallatie van pekelwater. Het gladheidsmaterieel (strooiers en ploegen) wordt door de provincie geleased. De (vracht)auto's die voor het strooien worden gebruikt zijn in eigendom van de aannemers.

Mobiliteit systemen

Het meten van het aantal gemotoriseerde voertuigen die over de provinciale rijden, gebeurt door permanente meetpunten welke in eigendom zijn van de provincie. Op deze meetpunten (bestaande uit detectielussen in het asfalt en apparatuur in de berm) wordt ook onderscheid gemaakt tussen lichte, middelzware en zware voertuigen. Daarnaast wordt de snelheid van de voertuigen gemeten.

Naast permanente meetpunten heeft de provincie ook telapparatuur die tijdelijk kan worden ingezet om het aantal voertuigen te meten. Deze apparatuur bestaat uit telkasten met rubberen telslangen, radar kasten en Dynamische Snelheid Informatie (DSI, de zogenaamde smileyborden). Als deze apparatuur niet wordt ingezet langs onze wegen, ligt deze op de steunpunten.

De permanente fietsmeetpunten (bestaande uit detectielussen in het asfalt/beton en apparatuur in de berm) zijn niet in eigendom van de provincie maar worden geleased.

De provincie beschikt voor het busvervoer over een aantal DRIS-borden (Dynamische Reis Informatie Systemen). Hierop worden de actuele aankomst- en vertrektijden van de bussen weergegeven.

Wegmeubilair

Wegmeubilair verwijst naar voorwerpen die in de openbare ruimte staan en dienen ter ondersteuning van de gebruikers van de provinciale infrastructuur. Dit omvat een breed scala aan objecten, zoals:

- verkeerszuilen; deze bevatten vaak bewegwijzeringspanelen of matrixsignaalgevers
- verkeersborden; bebording langs de provinciale wegen
- afvalbakken; voor het verzamelen van afval in openbare ruimten
- banken; om mensen de gelegenheid te geven om te zitten en uit te rusten
- urinoirs; voor sanitaire voorzieningen

- bewegwijzering; deze geven informatie aan weggebruikers
- carpoolpleinen

Vaarwegen

De waterwegen gelegen in de provincie Drenthe kunnen worden onderverdeeld vaarwegen bedoeld zijn voor de grotere beroepsvaart en vaarwegen voornamelijk recreatief gebruik voorstaat. Het ambitieniveau van de provincie Drenthe is om de vaarwegen voor de doelgroepen toegankelijk te houden. Daarnaast hebben de vaarwegen de functie voor de aan- en afvoer van water. Vanuit de waterschappen willen wij hiervoor het vereiste waterpeil behouden. Om deze doelstellingen mogelijk te maken dienen de kanalen op diepte te zijn afgestemd op de scheepsafmetingen en het vanuit de waterschappen vereiste leggerprofiel.

De provincie is als eigenaar verantwoordelijk voor het op de vereiste diepte en breedte houden van de vaargeul (baggeren), het beschermen van de oevers tegen golfslag door de scheepvaart en het verwijderen van obstakels in de vaargeul. Iedere tien jaar vinden peilingen plaats op basis waarvan de baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast vindt op basis van inspectie bestrijding van exoten plaats, om doorvaart te behouden.

Langs de vaarwegen zijn aanlegvoorzieningen voor de recreatievaart gerealiseerd. Vanwege de recreatieve functie wordt het beheer en onderhoud zoals maaien en vuilafvoer, afgestemd op basis van de beeldkwaliteit. Als uitgangspunt geldt het kwaliteitsniveau 'goed' conform de richtlijnen van het CROW.

Vanuit de inspecties worden de beweegbare kunstwerken beoordeeld op veiligheid, levensduur en toonbaarheid. Voor de werktuigbouwkundige en elektrotechnische onderdelen geldt dat dient te worden voldaan aan normen en richtlijnen. Beheer en onderhoud vindt plaats conform die richtlijnen. Aandachtspunt voor de bruggen en sluizen voor de komende jaren is het voldoen aan de machinerichtlijnen die volgen vanuit wetgeving.

Groen

Hieronder verstaan wij de bermen en watergangen, bomen (laanbomen, bosplantsoen, bos), beplanting (hagen, sierheesters, bosschages en struweel).

De provincie houdt zich aan de wettelijke taken zoals het beheren en aanleggen van groen in de provincie. Zoals het beheer van onze bermen, bomen en andere beplanting. Daarnaast heeft de provincie ook ambities die boven de wettelijke verplichting uitstijgen. Denk hierbij aan het oplossen van knelpunten zoals het aanleggen en onderhouden van faunapassages en ecoducten of het ecologisch beheren van onze bermen. Wij streven naar het verwezenlijken van de basiskwaliteit natuur (BKN). Hierbij kijken wij naar het landschap in het landelijkgebied en bebouwede kom. Binnen deze gebieden wordt er gestreefd naar het creëren van een landschap waarin algemene soorten zich kunnen vestigen en algemeen kunnen blijven. Zo kunnen wij werken aan een betere biodiversiteit in het landelijk gebied.

Bermen

De bermen betreffen de gronden naast de wegen of fietspaden. Zij hebben een ondersteunende functie voor de wegen en fietspaden en bieden, met het juiste beheer, tevens een leefgebied voor dieren en planten. De provincie Drenthe past ecologisch wegbermbeheer toe langs een groot deel van haar wegen. Om ervoor te zorgen dat bij het beheer en onderhoud van wegen voldoende en tijdig rekening wordt gehouden met de aanwezige flora en fauna, wordt er gewerkt met de gedragscode provinciale infrastructuur. Bermen kunnen, mits goed beheerd, bijdragen aan de basiskwaliteit natuur door biodiversiteit te bevorderen en een belangrijk habitat te vormen voor verschillende soorten.

De provincie Drenthe past ecologisch wegbermbeheer toe langs een groot deel van haar wegen. Om ervoor te zorgen dat bij het beheer en onderhoud van wegen voldoende en tijdig rekening wordt gehouden met de aanwezige flora en fauna, wordt er gewerkt met de gedragscode provinciale infrastructuur. Bij bomen wordt er gestreefd naar een duurzaam bomenbestand langs provinciale wegen, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van de verkeersveiligheid, de ecologie en het landschap (zie wet- en regelgeving – Houtopstanden onder de Omgevingswet).

Bomen

Bomen langs de wegen dragen bij aan een gezond leefklimaat en hebben meerdere functies. Zij verfraaien de openbare ruimte, zorgen voor schaduw en verkoeling, bieden onderdak en voedsel aan vogels, insecten en andere dieren en helpen bij het reguleren van waterstromen. De provincie Drenthe streeft naar een duurzaam bomenbestand langs provinciale wegen. Hierbij wordt rekening gehouden met het belang van verkeersveiligheid, ecologie en het landschap. Het beleid omvat ook de herplantplicht: wanneer bomen moeten worden gekapt, wordt er gezorgd voor herplanting.

Er moet binnen drie jaar op dezelfde plek weer bos of een bomenrij komt met in ieder geval een dekingsgraad van 80%. Bij het herplanten op een andere plek, is het uitgangspunt om in lijnvormige ele-

menten terug te planten. Hiermee sluiten we aan bij de ambitie van het realiseren van de groenblauwe dooradering.

Openbare verlichting

Openbare verlichting (OVL) is een verzamelnaam voor alle verlichting langs straten, in woonwijken, parken, pleinen, tunnels en andere openbare ruimten. Het belangrijkste doel van OVL is het vergroten van verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid.

De ambitie voor openbare verlichting dusdanig te beheren dat het bestaande areaal in stand wordt gehouden. Met dit beleid levert de provincie een bijdrage aan de verbetering van de verkeersveiligheid, sociale veiligheid en comfort van de weggebruiker. Het levert tevens een bijdrage aan verduurzaming van de openbare verlichtingsinstallaties.

Gebouwen

Het onderhoud en beheer van de gebouwen in bezit van de provincie, wordt beschreven in het Vastgoedbeleid. Hierin worden ook de verantwoordelijkheden met handelingsperspectieven en hoe de besluitvorming plaatsvindt. De provincie heeft de onderstaande 'vastgoedobjecten' in haar bezit. Deze worden beheerd door de vastgoedorganisatie en worden onderhouden door de provincie.

- provinciehuis
- Drents Museum
- depot Drents Museum
- Huize Tetrode
- steunpunten te Peelo, Kloosterveen, Rogat, Schoonebeek en Borger
- Health Hub Roden (HHR)
- Gieten Kiosk (P+R/Busstation)

Wagenpark

Het provinciale wagenpark bestaat uit een vijftigtal auto's, waarvan een dertigtal wordt geleased. De twintig auto's die in eigendom zijn van de provincie zijn meest ex-lease auto's die zijn overgenomen van de leasemaatschappij.

Soorten van onderhoud

De provinciale infrastructuur wordt tijdens de levensduur in stand gehouden zodat zij een structurele bijdrage leveren aan de provinciale doelen. Dit houdt in dat het beheer en onderhoud van het vastgestelde niveau is. Hierdoor is er in de looptijd geen kapitaalvernietiging of sprake van achterstallig onderhoud.

Verbeteringen of uitbreidingen aan de provinciale infrastructuur zijn in de budgetbehoefte niet voorzien. Als bijvoorbeeld bij de vervanging van de asfaltverharding van een weg ook verbreding van de weg gewenst is of er nieuwe civiel technische kunstwerken worden aangelegd, dan is de extra budgetbehoefte voor verbreding van de weg of het nieuwe civiel technische kunstwerken niet voorzien. Deze extra budgetbehoefte moet dan worden gedekt via een investeringsvoorstel. Het beheer en onderhoud bij uitbreiding van het areaal, moet worden meegenomen in de meerjarenonderhoudsplannen. Bij instandhouding wordt onderscheid gemaakt naar vast onderhoud, variabel onderhoud en vervangingen.

Vast onderhoud

Dit betreft kort cyclisch onderhoud dat preventieve werkzaamheden omvat die met een regelmatigheid worden uitgevoerd van één tot enkele keren per jaar. Deze activiteiten zijn erop gericht de gebruiksfunctie van de infrastructuur te waarborgen. Bijvoorbeeld het maaien van de bermen.

Variabel onderhoud

Dit is correctief onderhoud van veelal ingrijpende aard dat na een langere gebruikperiode op een groot deel van de infrastructuur wordt verricht. Bijvoorbeeld het vervangen van de bovenste asfaltlagen van een weg. Dit onderhoud vindt niet jaarlijks plaats en heeft een (veel) langere onderhoudscyclus. Door het ingrijpende karakter wordt variabel onderhoud in de regel projectmatig voorbereid en uitgevoerd.

Vervanging

Een kapitaalgoed wordt vervangen als de technische levensduur van een object is bereikt en de functie van het object niet meer kan worden gegarandeerd na uitvoering van variabel onderhoud. Binnen het kader van instandhouding betreft dit vervanging door een identiek object.

Naast deze drie soorten onderhoud is nog budget nodig voor de operationele diensten van incidentmanagement, gladheidsbestrijding, herstel van storingen en dergelijke. Deze diensten zijn voorzien in de budgetbehoefte. Omdat dergelijke activiteiten doorlopend nodig zijn wordt het budget structureel geraamd in de begroting.

Inspecties, onderzoek en andere informatie, bijvoorbeeld over het gebruik van assets, geven voldoende informatie om alle onderhoudswerkzaamheden in beeld te brengen. Dat betreft alle soorten onderhoudswerkzaamheden: vast onderhoud, maar vooral variabel onderhoud en vervangingen. Dat gebeurt risico gestuurd. Zolang een asset aan zijn functie kan voldoen en het risico van falen voldoende klein is binnen acceptabele grenzen, wordt niet ingegrepen. Wanneer er een probleem in beeld is, wordt dit opgelost. Zo wordt een asset zo lang mogelijk benut. Kostenbesparing komt doordat de technische levensduur langer is dan de economische levensduur. Dat is niet alleen kostenefficiënter maar ook duurzamer, omdat de inzet van schaarse grondstoffen en energie wordt uitgesteld tot het onvermijdelijk is. Deze uitgangspunten worden verwerkt in de meerjarenonderhoudsplannen.

Wet- en regelgeving

Bij het beheren van de openbare ruimte speelt de wet- en regelgeving een belangrijke rol. Deze wet- en regelgeving geeft niet alleen een richting of wettelijke plicht aan voor de mate van kwaliteit voor de inrichting en het in stand houden, maar geeft ook aan op welke wijze dit plaats moet vinden. De meest relevante wet- en regelgeving zijn:

Arbowet

Vanuit de Arbowet moeten alle elektrische installaties periodiek worden gekeurd. Afwijkingen moeten worden aangepakt vanuit veiligheid. Dit maakt dat het onderhoud niet vrijblijvend is, maar wordt geëist vanuit de Arbowet.

Wegenwet

De provincie is verantwoordelijk voor het beheer van de provinciale wegen. Dit is ook van toepassing op de Civiel Technische Kunstwerken in deze provinciale wegen. De essentie betreft dat de beheerder moet optreden als 'goede rentmeester' en de zorg heeft kapitaalvernietiging te voorkomen. De wettelijke zorgplicht is vastgelegd in de Wegenwet.

Artikel 15; Wegenwet

1. Het Rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap is verplicht een weg te onderhouden, wanneer dat openbare lichaam dien tot openbaren weg heeft bestemd.
2. Het Rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap is verplicht een weg en een in een weg zich bevindenden duiker te onderhouden, wanneer dat openbare lichaam dien weg of dien duiker gedurende tien achtereenvolgende jaren heeft onderhouden, ook al was bij den aanvang van die tien jaren de weg, welke is onderhouden of waarin de duiker is gelegen, nog niet openbaar.
3. Tot het onderhoud van een weg als in het eerste en het tweede lid bedoeld, behoort mede het onderhoud van een tot dien weg behoorenden berm of een tot dien weg behorende berm-sloot, echter slechts voor zover het onderhoud van den berm of de berm-sloot dient ten behoeve van de instandhouding en de bruikbaarheid van den weg en voor zover het onderhoud niet, uit welken hoofde ook, tot de verplichting van anderen behoort.

Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van regen- en grondwater en verbetert de samenhang tussen het waterbeheer en de ruimtelijke ordening. Traditioneel ging waterbeheer vooral over beheer van meren, waterwegen, havens en kunstwerken (bijvoorbeeld baggeren en beschoeiing). Tegenwoordig strekt de zorgplicht zich ook uit tot hemel- en grondwater.

In algemene zin houdt dit in dat de beheerder vanuit de waterwet de zorgplicht heeft voor (het onderhoud van) de objecten en voorzieningen in de openbare ruimte die de afstroming/opvang van hemelwater, de kwaliteit en peil van het grondwater en de afvoer van afvalwater regelen. Deze zorgplicht heeft met name impact op het Watertakenplan.

Omgevingswet

Houtopstanden

In het verleden beschermde de Wet natuurbescherming houtopstanden in het buitengebied met als doel te voorkomen dat het bestaande bosareaal verder afneemt. In algemene zin hield dit in dat de beheerder moest voorkomen dat het bestaande bosareaal in het buitengebied afneemt, of alternatieven moet bieden. Sinds 1 januari 2024 is de bescherming van houtopstanden onderdeel van de Omgevingswet.

De bescherming van houtopstanden is geheel ondergebracht in de Omgevingswet. De belangrijkste elementen van de Wet natuurbescherming zijn onveranderd opgenomen in de nieuwe wet: de meldingsplicht, de herplantplicht en het kapverbod.

Op grond van artikel 11.116 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) geldt een specifieke zorgplicht ten aanzien van bomen. Met de specifieke zorgplicht voor houtopstanden moet degene die gaat kappen of vellen maatregelen treffen om negatieve gevolgen van de activiteit te voorkomen. Ook moet diegene

zich op de hoogte stellen van de natuur- en landschapswaarden die aanwezig zijn en eventueel nadelige gevolgen kunnen ondervinden van de activiteit. Wanneer negatieve gevolgen niet te voorkomen zijn, moet diegene maatregelen treffen om de schade te beperken en waar nodig te herstellen. Ook moet diegene een beroep doen op een deskundige. Deze specifieke zorgplicht beschermt het bosareaal, de natuur en de bijbehorende landschappelijke waarden.

Soortenbescherming

Ook wordt de bescherming van soorten geregeld. Op de lijst van beschermde soorten staan alle in het wild levende zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën en een aantal vissen, libellen, vlinders en plantensoorten. Dit maakt de lijst zo breed dat bij alle werkzaamheden in het groen; bossen, natuurterreinen en parken, rekening moet worden gehouden met de Omgevingswet.

De wet kent een specifieke zorgplicht. Hierbij moet voldoende zorg in acht genomen worden voor in het wild levende dieren en planten. Om helder te krijgen wat 'voldoende zorg' is, wordt er gewerkt met gedragscodes. Deze gedragscodes worden door beheerders en beschermingsorganisaties gezamenlijk opgesteld. Het Ministerie van EL&I8 moet ze vervolgens goedkeuren. Werken volgens een goedgekeurde gedragscode betekent dat je, volgens het Ministerie, voldoet aan de zorgplicht. Als de beheerder volgens een goedgekeurde gedragscode werkt, heeft hij/zij vrijstelling van het verbod op doden, verstoren en beschadigen.

Geluid

Het thema geluid is opgenomen in de Omgevingswet en in het Aanvullingsspoor geluid. De provincie stelt periodiek een EU-Geluidbelastingkaart op, waarmee het geluid langs provinciale wegen in beeld wordt gebracht. Op basis van de Geluidbelastingkaart wordt een Actieplan Geluid opgesteld, om Omgevingslawaaai te voorkomen en beperken waar het schadelijke effecten kan hebben voor de gezondheid van de mens. Daarnaast zal in de toekomst het geluid van verkeer op bestaande wegen gemonitord moeten worden, en hierbij mogen vastgestelde normen op punten (geluidproductieplafonds) langs de weg niet overschreden worden. Dreigt een overschrijding van een norm op een punt, dan moeten tijdig maatregelen getroffen worden. Het doel hiervan is het voorkomen van onbeheerste groei van geluidbelasting.

Burgerlijk Wetboek

De provincie kan als wegbeheerder op grond van artikel 6:174 BW of artikel 6:162 aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van een ongeluk op een openbare provinciale weg.

Artikel 6:162

1. Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden.
2. Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.
3. Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, indien zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt.

Artikel 6:174

1. De bezitter van een opstal die niet voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen, en daardoor gevaar voor personen of zaken oplevert, is, wanneer dit gevaar zich verwezenlijkt, aansprakelijk, tenzij aansprakelijkheid op grond van de vorige afdeling zou hebben ontbroken indien hij dit gevaar op het tijdstip van het ontstaan ervan zou hebben gekend.
2. Bij erfpacht rust de aansprakelijkheid op de bezitter van het erfpachtrecht. Bij openbare wegen rust zij op het overheidslichaam dat moet zorgen dat de weg in goede staat verkeert, bij kabels en leidingen op de kabel- en leidingbeheerder, behalve voor zover de kabel of leiding zich bevindt in een gebouw of werk en strekt tot toevoer of afvoer ten behoeve van dat gebouw of werk.

Financiële verordening

De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud zijn vastgelegd in de financiële verordening. De actualisatie van de financiële verordening ze is in het voorjaar 2024 door Provinciale Staten vastgesteld.

Artikel 15 Financiële verordening provincie Drenthe

Beleidsnota's inzake financieel beleid

Gedeputeerde Staten leggen ter vaststelling door Provinciale Staten minstens eenmaal per vier jaar in het eerste jaar van elke nieuwe bestuursperiode tenminste de volgende – geactualiseerde – kaders voor waarbinnen het financieel beleid moet passen in de vorm van de volgende beleidsnota's:

- a. Nota investeren, activeren, waarderen en afschrijven
- b. Nota reserves en voorzieningen
- c. Nota kostprijsberekening, rentetoerekening en toerekening van kosten
- d. Nota weerstandsvermogen en risicomanagement
- e. Nota onderhoud kapitaalgoederen
- f. Nota verbonden partijen
- g. Nota grondbeleid
- h. Nota financiering

Artikel 20 Financiële verordening provincie Drenthe

Onderhoud kapitaalgoederen

1. De Nota onderhoud kapitaalgoederen bevat tenminste: de inrichting van en het beoogde onderhoudsniveau van:
 - a. Infrastructuur onderverdeeld in wegen en vaarwegen
 - b. gebouwen en
 - c. overige kapitaalgoederen

Met vermelding van de normkostensystematiek, het meerjarig budgettair beslag en de eventuele noodzaak voor de vorming van een onderhoudsvoorziening.

Wettelijke kaders

De wettelijke kaders van deze nota zijn de Provinciewet, Besluit Begroting Verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) en de Notitie Materiële Vaste Activa (NMVA) van de Commissie BBV (uitgebracht in januari 2020).

Daarbij zijn deze wettelijke kaders uitgewerkt in diverse beleidsnota's. De financiële uitgangspunten zijn vastgelegd in de Nota Investeren, activeren, waarderen en afschrijven provincie Drenthe vastgesteld.

Dit besluit treedt in werking op de dag na publicatie in het Provinciaal Blad en werkt terug tot 18 december 2024.

Provinciale Staten voornoemd,

drs. J. Klijnsma, voorzitter

mr. drs. S. Buissink, griffier

Assen, 18 december 2024

Kenmerk FPC/2024001902